

49

Herijking aanpak hersteloperatie kinderopvangtoeslag

Aan de orde is het **tweeminutendebat Herijking aanpak hersteloperatie kinderopvangtoeslag (31066, nr. 1026)**.

De **voorzitter**:

Aan de orde is het tweeminutendebat Herijking aanpak hersteloperatie kinderopvangtoeslag, Kamerstuk 31066, nr. 1026. Een hartelijk woord van welkom aan de staatssecretaris van Financiën. Fijn dat u bij ons bent. We hebben zes sprekers van de zijde van de Kamer. De eerste spreker is de heer Alkaya van de fractie van de SP. Hij heeft, zoals iedereen, twee minuten spreektijd. Het woord is aan hem.

De heer **Alkaya** (SP):

Voorzitter, dank u wel. We hebben een duidelijk debat gehad, waarin naar voren is gekomen dat er ruim een jaar tijd en miljoenen gemeenschapsgeld zijn verspild aan een herijking van een proces dat al was vastgelopen. Ik heb het over het herstel van een schandaal waarover een kabinet is gevallen en waarbij nog steeds tienduizenden mensen, gedupeerden, in een herstelproces zitten dat is vastgelopen. Een jaar lang heeft het kabinet gekeken of dat beter zou kunnen. Het resultaat is: eigenlijk niet. Er zijn geen wezenlijke verbetervoorstellen. Dat is uiterst teleurstellend. Mijn fractie, de SP, vindt het in het bijzonder teleurstellend dat de pilots die zijn uitgevoerd in verschillende gemeenten, waarbij is gekeken of er een herstelproces binnen één dag mogelijk is voor een bepaalde doelgroep, ook niet tot echte verbeteringen van het proces hebben geleid, terwijl wel uit die pilots is gebleken dat het voor een belangrijk deel van de ouders een oplossing kan bieden.

Eenzelfde soort lot mag een pilot met vaststellingsovereenkomsten die nu aan de gang is, niet overkomen. Daarom heb ik één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering de pilot om te bezien of het treffen van vaststellingsovereenkomsten versnellend werkt in het afhandelen van langlopende dossiers van toeslagengedupeerden een échte kans te geven om te slagen en de leerpunten daaruit zo snel mogelijk te implementeren in het herstelproces,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Alkaya.

Zij krijgt nr. 1069 (31066).

De heer **Alkaya** (SP):

En dan hoop ik dat de pilots die nu lopen, zo snel mogelijk ook tot versnelling van het proces kunnen leiden. Want in de brief konden we lezen dat dat op z'n vroegst pas over ongeveer een halfjaar zou kunnen, bij de twaalfde voortgangsrapportage. Dat moeten we zien te voorkomen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Paul, van de fractie van de VVD.

Mevrouw **Paul** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van contacten met getroffen ouders en een heel waardevol werkbezoek aan de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen dien ik de volgende twee moties in. Zij zijn gericht op versnelling van het herstelproces en het oplossen van knelpunten. Ik heb in die moties een met de heer Alkaya gedeeld thema. Hij had het net ook over de vaststellingsovereenkomst.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er ouders zijn die hebben aangegeven door middel van een vaststellingsovereenkomst (vso) geholpen te willen worden;

overwegende dat op dit moment de pilot loopt met de vso;

van mening dat de route met de vso mogelijk kan leiden tot versnelling van de gehele hersteloperatie, terwijl tegelijkertijd tegemoet wordt gekomen aan de wens van individuele ouders om het proces voor hen definitief af te ronden;

overwegende dat het van belang is bij de vso-route de rechtsgelijkheid tussen ouders en de zorgvuldigheid van de hersteloperatie te blijven borgen;

verzoekt de regering om de proef met de vso, bij positieve afronding voor zowel ouders als de UHT, zo snel mogelijk substantieel op te schalen, en de Kamer hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Paul en Kat.

Zij krijgt nr. 1070 (31066).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in de tiende voortgangsrapportage is gemeld dat onder andere het proces van bezwaar en de Bezwaarschriftenadviescommissie (BAC) met grote uitdagingen kampen;

constaterende dat hierdoor doorlooptijden bij behandeling van bezwaren te lang zijn en de wettelijke termijnen worden overschreden;

van mening dat het niet altijd eenvoudig is om hiervoor snelle oplossingen te vinden;

verzoekt de regering om onorthodoxe maatregelen/scenario's te onderzoeken voor versnellingen van het proces of het oplossen van knelpunten in de termijnen en bezwaarprocedures, en hierover de Kamer te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Paul, Inge van Dijk, Kat en Grinwis.

Zij krijgt nr. 1071 (31066).

Mevrouw Paul (VVD):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Inge van Dijk van de fractie van het CDA.

Mevrouw Inge van Dijk (CDA):

Dank je wel, voorzitter. De twee vorige sprekers hebben allebei gesproken over de vaststellingsovereenkomst. Daar raakt een van mijn moties deels ook aan.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de UHT op dit moment bezig is met een pilot mediation bij bezwaar;

constaterende dat de Nationale ombudsman pleit voor mediation en bemiddeling aan het begin van het herstelproces in de vorm van gesprekken onder professionele begeleiding en met perspectief op korte termijn;

overwegende dat met een dergelijke interventie vroegtijdig, samen met de ouders, een beeld kan worden gevormd wie het beste geholpen zijn met een integrale beoordeling en alle daarbij behorende regelingen, en wie met een vaststellingsovereenkomst;

overwegende dat €30.000 het vertrekpunt is met betrekking tot de vaststellingsovereenkomst;

verzoekt de regering om mediation vroeg in het proces een vaste plek te geven en om ouders de mogelijkheid te bieden te kiezen voor een vaststellingsovereenkomst,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Inge van Dijk en Van Raan.

Zij krijgt nr. 1072 (31066).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat voor veel gedupeerde ouders brede hulp voor hun kinderen de hoogste prioriteit heeft binnen het herstelproces;

overwegende dat met name kinderen ouder dan 18 jaar en de groep die binnen afzienbare tijd 18 jaar wordt, tussen wal en schip dreigen te vallen;

overwegende dat het kabinet heeft aangekondigd brede ondersteuning te willen bieden aan kinderen en (jong)volwassenen die de toeslagenproblematiek als kind aan den lijve hebben ondervonden;

verzoekt te regering om de Kamer te informeren over hoe brede hulp aan deze kinderen verloopt, waar knelpunten zitten en met oplossingen voor deze knelpunten te komen voor 1 januari 2023,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Inge van Dijk en Van Raan.

Zij krijgt nr. 1073 (31066).

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Kat van D66. Zij ziet af van het woord. Mevrouw Maatoug van GroenLinks is niet in de zaal aanwezig. O, ze zwaait vanuit de coulissen. De heer Omtzigt is er ook niet. Meneer Azarkan, dan zult u het moeten doen. Alleen de allersterksten blijven over.

De heer Azarkan (DENK):

Dank u, voorzitter. Het is een ware slijtageslag vandaag, maar u hoeft geen medelijden te hebben met de Kamerleden, hoor.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de herijking volgens het kabinet er niet toe heeft geleid dat het herstelproces fundamenteel beter of snellers gaat verlopen;

overwegende dat er een heel jaar is gezocht naar versnelingsmogelijkheden, dat daarop capaciteit is ingezet, maar dat er nu gesproken wordt over 2026 als mogelijke einddatum van het herstelproces;

spreekt hierover haar afkeuring uit,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Azarkan.

Zij krijgt nr. 1074 (31066).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kinderopvangtoeslagschandaal mede veroorzaakt werd door onvoldoende toegang tot het recht;

overwegende dat de commissie-Van Dam concludeerde dat de grondbeginselen van de rechtsstaat zijn geschonden;

overweegt dat er nu bij het UHT grote vertragingen zijn ontstaan bij bezwaarschriften, ingebrekestellingen en het samenstellen van dossiers, waardoor opnieuw onvoldoende rechtsbescherming wordt geboden;

verzoekt de regering alles op alles te zetten om hier een einde aan te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Azarkan, Arib en Van Haga.

Zij krijgt nr. 1075 (31066).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in het coalitieakkoord is opgenomen dat de herijking van de hersteloperatie cruciaal is en dat er gestreefd wordt naar versnelling en verbetering van het herstelproces;

overwegende dat nu, een halfjaar later, de herijking nog altijd niet is geïmplementeerd en nog steeds onduidelijk is of versnelling en verbetering daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden, en het herstelproces mogelijk nog tot 2026 zal gaan duren;

verzoekt de regering op dit specifieke punt het coalitieakkoord na te leven en daadwerkelijke versnelling en verbetering te realiseren in het herstelproces,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Azarkan.

Zij krijgt nr. 1076 (31066).

De heer Azarkan (DENK):

Voorzitter, tot slot.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er positieve ervaringen zijn opgedaan met de gemeente als vast aanspreekpunt voor de ouders;

overwegende dat de gemeente op één specifiek punt de ouders niet verder kan helpen, namelijk met vragen over de planning per casus van het herstelproces, terwijl ouders hier juist de meeste vragen over hebben, en op een aantal andere punten die te maken hebben met privacyaspecten;

verzoekt de regering linksom of rechtsom deze obstakels op te lossen, zodat ouders adequaat door de gemeente geïnformeerd kunnen worden over wanneer zij aan de beurt zijn voor herstel,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Azarkan.

Zij krijgt nr. 1077 (31066).

Mooi, dat "linksom of rechtsom".

De heer Azarkan (DENK):

Mooi, hè. Dat is inclusieve taal!

De voorzitter:

Ja, dat vinden we fijn.

Kan de staatssecretaris meteen antwoorden? Nee? Dan schors ik de vergadering voor twee minuutjes.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris De Vries:

Dank u wel, voorzitter. Ik begin direct met de moties.

Allereerst de motie op stuk nr. 1069 van de heer Alkaya over de vaststellingsovereenkomsten. Ik denk dat we allemaal onderstrepen dat het een belangrijke ontwikkeling kan zijn. Daarom doen we deze zomer ook een pilot. Ik hoop echt dat die tot positieve resultaten leidt en dat we dat als uitvoering naast het bestaande proces kunnen zetten. Wat mij betreft krijgt de motie dus oordeel Kamer.

Dan de motie op stuk nr. 1070 van mevrouw Paul van de VVD. Die gaat ook over de vso, dus wat mij betreft krijgt die ook oordeel Kamer. Ik denk dat we allemaal hopen dat dat een groot succes gaat worden.

De motie op stuk nr. 1071 verzoekt de regering om onorthodoxe maatregelen en scenario's voor versnellingen te onderzoeken. Ik ben altijd op zoek naar verbeteringen en versnellingen van het proces ten gunste van de ouders en de kinderen in deze hersteloperatie. Wat mij betreft is het een aanmoediging om daar voortvarend mee verder te gaan, dus oordeel Kamer.

Dan de motie op stuk nr. 1072 van mevrouw Inge van Dijk en de heer Van Raan. Hier moet ik helaas ietsje meer tekst aan wijden, voorzitter. Er lopen twee dingen naast elkaar: mediation, waar we een pilot mee doen in het bezwaarproces, en de vaststellingsovereenkomst, waar we deze zomer ook een pilot mee draaien. Ik hoop dat beide succesvol kunnen zijn, want ik denk dat het ouders kan helpen in het proces van de hersteloperatie. Deze motie vraagt echter mediation in een nog eerder traject. Ik ben daar een beetje zoekende in. Ik zou mevrouw Inge van Dijk en de heer Van Raan willen vragen om de motie aan te houden. Dan kom ik er op een later moment op terug, zodat ik kan kijken of dit een begaanbare weg is, want ik vind dat we rekening moeten houden met wat de organisatie aankan. Laten we de twee pilots goed draaien, dus de mediation bij het bezwaarproces en de vaststellingsovereenkomst. Dan kom ik er na het zomerreces op terug.

Mevrouw Inge van Dijk (CDA):

Ik ben naar iets concreets op zoek, dus wanneer ongeveer na het zomerreces? Is dat september? Is dat december? Het liefst is dat natuurlijk september.

Staatssecretaris De Vries:

Laat ik september proberen, maar ik wil nog wel even een slag om de arm houden, omdat er op dit moment heel veel processen lopen en we naar heel veel verbeteringen kijken. We moeten ook een heleboel zaken uit de herijking en de verbeteringen die daaruit voortgekomen zijn, implementeren. Ik wil ook dat het behapbaar blijft voor de organisatie, zodat die niet alleen maar met dit soort processen bezig is. Ik zeg sowieso toe dat we in september een update, een tussenrapportage of misschien al wel de resultaten geven.

De voorzitter:

Op verzoek van mevrouw Inge van Dijk stel ik voor haar motie (31066, nr. 1072) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Staatssecretaris De Vries:

De motie op stuk nr. 1073 verzoekt de Kamer te informeren over brede hulp aan deze kinderen. Wij willen inderdaad in de herstelwet gaan regelen dat ook kinderen die ouder dan 18 zijn, voor brede ondersteuning door gemeenten in aanmerking komen. Daar moet nog een uitvoeringstoets voor plaatsvinden. Ik hoop natuurlijk dat die succesvol is. Wat mij betreft kan ik deze motie oordeel Kamer geven, omdat ik het belangrijk vind om continu te blijven kijken waar de behoefte zit van de ouders en kinderen en waar ondersteuning moet zijn.

Dan de motie op stuk nr. 1074. Daar hoeft ik volgens mij geen oordeel over te geven.

Dan gaan we naar de motie op stuk nr. 1075. Die verzoekt de regering om alles op alles te zetten om een einde te maken aan de vertragingen. Ik wil deze oordeel Kamer geven, omdat ik vind dat we ernaar moeten streven om zo veel mogelijk te verbeteren, bijvoorbeeld het niet halen van de termijnen. Maar het gaat ook over het kunnen oppakken van de dossiers die we met verbetermaatregelen moeten proberen op te lossen. Dat is mijn inzet. Ik wil daarbij wel de voorwaarschuwing afgeven dat het behapbaar moet zijn voor de organisatie. De opschalingscapaciteit is bijvoorbeeld al beperkt door de arbeidsmarktkrapte. Wij zitten met een aantal beperkingen in de uitvoering van een aantal van deze verbetermaatregelen. Wat mij betreft is het een goed streven, dus oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 1076 verzoekt de regering het specifieke punt uit het coalitieakkoord na te leven en daadwerkelijke versnelling en verbetering in het herstelproces te realiseren. Er staat volgens mij net iets anders in het coalitieakkoord, maar ik snap de intentie van de heer Azarkan. We zijn echt continu bezig om te kijken waar we versnellingen of verbeteringen in het proces kunnen realiseren. Ik vind het ook belangrijk dat we dat als gezamenlijk doel met elkaar hebben. Ik houd me ook aanbevolen als er nog andere opties zijn waar we nog naar zouden kunnen kijken. Als ik de motie op die manier mag interpreteren, kan ik deze oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

De heer Azarkan knikt ja.

Staatssecretaris De Vries:

Dan de motie van de heer Azarkan op stuk nr. 1077: verzoekt de regering linksom of rechtsom de obstakels voor de gegevensuitwisseling aan de gemeenten weg te nemen, waarbij er zicht komt op de planning. Ik denk dat iedereen heel graag duidelijkheid zou willen geven aan de ouders wanneer zij in aanmerking komen voor de integrale beoordeling. Maar ik denk ook dat alle leden in de Kamer weten dat wij tegen een aantal problemen aanlopen met de beroepen, niet tijdig, dat wij daardoor ook gedwongen zijn om de rechterlijke uitspraken uit te voeren en dat wij daardoor lastig een planning kunnen aangeven. Ik wil ook graag de obstakels wegnemen, maar ik moet dan wel de informatie hebben. Dus helaas, hoe graag ik het ook zou willen, deze motie is wat mij betreft onuitvoerbaar.

De voorzitter:
En dus?

Staatssecretaris **De Vries:**
Ontraden.

De voorzitter:
Dank u wel. Tot zover dit debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:
Vanavond laat gaan wij over deze moties stemmen.